

СЕКЦІЯ 4

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

РЕАЛІЇ ПЕРЕРАХУНКУ ПЕНСІЙ ОСОБАМ НАЧАЛЬНИЦЬКОГО Й РЯДОВОГО СКЛАДУ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У РЕГІОНАХ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР КОРУПЦІЇ ТА ВИСОКОГО РІВНЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

REALIZATION OF THE PERCENTAGE OF PENSION BY STAFF AND LABOR COMPOSITION OF INTERNAL AFFAIRS IN THE REGIONS AS A DIFFERENT FACTOR OF CORRUPTION AND A HIGH LEVEL OF THE NON-GOVERNMENTAL ECONOMY

УДК 351.84
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2019-11-28>

Бойко В.С.

науковець економічних досліджень,
викладач вищої категорії з
бухгалтерського обліку та аудиту
ВНЗ «Львівський кооперативний коледж
економіки і права»,
представник ЛОФ ВГО
«Народний антикорупційний нагляд»

У статті узагальнено та обґрунтовано на реальних фактах, на низці відомостей з офіційних документів, реалії перерахунку пенсій особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ в регіонах як визначальний чинник корупції та високого рівня тіньової економіки. Визначено можливі напрями подальших досліджень.

Ключові слова: соціальний захист, пенсійна реформа, працівник міліції, пенсійне забезпечення, корупція.

В статтю обобщены и обоснованы на реальных фактах, на ряде сведений из официальных документов, реалии перерасчета пенсий лицам начальствующего и рядового состава органов внутренних дел в регионах как определяющий фактор коррупции и

высокого уровня теневой экономики. Определено возможное направление дальнейших исследований.

Ключевые слова: социальная защита, пенсионная реформа, работник милиции, пенсионное обеспечение, коррупция.

The article summarizes and substantiates actual facts, according to a number of information on official documents, the realities of the calculation of pensions for the persons of the commanding and rank of the bodies of internal affairs in the regions as a determining factor of corruption and a high level of the shadow economy. The possible direction of further research is defined.

Key words: social protection, pension reform, police officer, pension provision, corruption.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інноваційна економіка, яка проголошена як стратегічний шлях розвитку України, взагалі не може бути реалізована в умовах наявності корупційних мереж. У політиці корупційні механізми перешкоджають розвитку демократії, дискредитуючи її. Політичні «витрати» проявляються в політичній нестабільності, неспроможності держави забезпечити нормальне – без зубожіння – життя людей, у загрозі демократії. У соціальному аспекті корупція підриває довіру до всіх гілок влади, владних структур та інститутів, партій, демократій загалом. Якщо людина уже не чекає справедливості від своєї держави, то вона перестає потребувати такої держави. Соціальний ефект корупції полягає також у невинуватено глибокій диференціації доходів, яка викликає дуже серйозне погіршення життя, соціальну напругу, оскільки в кінцевому результаті джерело корупції – у недоплаті основній масі працівників. У моральному аспекті суспільство деградує, оскільки відбувається дискредитація важливих для членів

суспільства цінностей, мотивів, норм поведінки та підміна їх іншими, які опираються на корупційні відносини та руйнують особистість. За відсутності в суспільстві зрілих ідеологічних концепцій, в тому числі патріотичних, системи морального виховання, корупційні відносини відтворюються в кожному поколінні [1, с. 26].

Наявність тісного корупційного зв'язку між владою та бізнесом в Україні (на відміну від інших країн, де він менш помітний або має випадковий характер) перетворює корупцію на інституціональне явище. Стійкість корупційних зв'язків є визначальним чинником характеристики української дійсності та становить серйозну суспільну небезпеку, оскільки завдяки їй наявні суттєві корупційні тенета, які не просто отримують прибутки в результаті своєї протиправної діяльності, але й інвестують їх у розвиток самої корупції. Це перетворює корупцію на системний чинник української соціально-економічної моделі суспільства [1, с. 26].

Ми можемо апелювати на те, що корупція є наслідком кризи правової культури населення,

яка підсилюється економічною й політичною нестабільністю держави. Корупція як явище становить серйозну загрозу верховенству права, демократичному розвитку держави та посилює нестабільність у суспільстві, нівелює соціальну справедливість, гальмує проведення необхідних у країні реформ. Корупція руйнує належне державне управління, та є проблемою загальнонаціонального значення. Боротьба з корупцією потребує мобілізації всіх можливих ресурсів народу, в тому числі й правових.

Визначальним правилом побудови правової соціальної держави є забезпечення кожному громадянину гідного рівня життя.

Цей факт підтверджує актуальність теми дослідження та необхідність її проаналізувати та віднайти шляхи виходу з цієї межово-небезпечної ситуації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники З.Г. Гонтар та Р.Л. Полюга вважають, що: «Україна змінилася після Євромайдану, проте не позбулася ознак «захопленої держави» (captured state), в якій ключові державні інституції контролює група чи кілька груп пов'язаних осіб, які отримують доступ до державних коштів та найбільших національних ресурсів. Запорука процвітання великої політичної корупції – безкарність високопосадовців. Водночас реальний ризик потрапити у в'язницю та втратити злочинно набуте майно – найдієвіша мотивація для чиновників не красти та не зловживати своїми обов'язками або зв'язками для особистого збагачення. Передумовою безкарності є колапс правоохоронної та судової системи, яка десятиліттями використовувалася вищою політичною елітою для покриття корупційних злочинів, а не їх розслідування. Одним з важливих кроків є відновити довіру людей до правоохоронної системи, повернути цінності честі та гідності працівників правоохоронного органу» [8, с. 6].

Відновити довіру людей до правоохоронної системи після останніх 5 років, буде дуже не просто, бо окремі посадові (службові) особи правоохоронної системи та інших гілок влади (законодавчої, судової та виконавчої) дискредитували різні гілки влади.

Однак питання визначення ролі реалій перерахунку пенсій особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ в регіонах залишається недостатньо розробленим, потребує низки уточнення відповідно до норм чинного законодавства України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Нині є значна кількість наукових досліджень у сфері державного регулювання нарахування, перерахунку пенсій

особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ в регіонах України.

Однак реальні факти за реальними обставинами не були досліджені. Не було привернуто увагу до визначального чинника корупції та високого рівня тіньової економіки по нарахуванню та перерахуванню пенсій різними гілками виконавчої влади, законодавчої та судової гілок влади. Тому дослідження в обраному напрямі набуває актуальності.

Мета статті – дослідити та проаналізувати норми Конституції України, низку законів України та з'ясувати реалії перерахунку пенсій особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ на прикладі Головного управління Міністерства справ України (далі – ГУ МВС України) у Львівській області, відповідача ГУ МВС України у Львівській області в особі Ліквідаційної комісії ГУ МВС України у Львівській області.

Виклад основного матеріалу. Є підстави вважати, що ГУ МВС України у Львівській області порушував, а тепер відповідач ГУ МВС України у Львівській області в особі Ліквідаційної комісії ГУМВС України у Львівській області порушує норми Конституції України, чинні закони України та ухиляється від добровільного перерахунку та виплати пенсії, включно й вірного нарахування пенсії.

Всі порушення зафіксовані за офіційними документами пенсіонера органів внутрішніх справ України (міліції), що перебуває на пенсійному обліку в Головному управлінні Пенсійного фонду у Львівській області та отримує довічну щомісячну пенсію за вислугу років, в порядку та на умовах Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» № 2262–XII (далі – Закон № 2262), що підтверджується пенсійним посвідченням № 2564615733.

Вислуга років надень звільнення у календарному обчисленні та для нарахування вихідної допомоги складає 24 роки 00 місяців 00 днів. Пенсію нараховано в сумі 2 444 грн 79 коп.

Він 30 грудня 2014 року наказом Головного управління Міністерства внутрішніх справ України у Львівській області від 26 грудня 2014 року № 672о/с був звільнений з органів внутрішніх справ за п. 64 «в» (через обмежений стан здоров'я), відповідно до «Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 1991 року № 114 зі змінами, та є пенсіонером органів внутрішніх справ України (міліції), перебуває на пенсійному обліку в Головному управлінні Пенсійного фонду України у Львівській області.

Беручи до уваги, що громадянин України, корінний львів'янин, правоохоронник начальницького складу (непрацюючий пенсіонер МВС України), підполковник запасу МВС України, юрист, антикорупційний діяч, належить до категорій осіб, які потребують посиленого соціального захисту зі сторони держави, а відповідач ухиляється від добровільного нарахування та перерахунку пенсії, включно й нарахування пенсії у повному об'ємі відповідно до чинного законодавства України та її щомісячної виплати починаючи із 2015 року, та є державним органом, що унеможливує спонукання його до виконання законного рішення у будь-який інший спосіб, в цілях повного захисту власних прав було подано клопотання до суду, у разі задоволення адміністративного позову, скористатись своїм правом і встановити контроль за виконанням судового рішення.

На підставі списків уповноважені органи приготували довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсій за формою, яка визначена постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 103.

Особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ України (міліції) перерахунок пенсії здійснюється з урахуванням грошового забезпечення поліцейського за січень 2016 року, яке визначене відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 988.

У своєму зверненні щодо пенсійної реформи до співвітчизників, прем'єр-міністр України Володимир Гройсман де-юре анонсував: «Хочу особисто розповісти про одну з найважливіших реформ останніх років – пенсійну. Вона торкнеться кожного: і того, хто вже перебуває на заслуженому відпочинку, і того, можливо, хто ще й не думає про нього.

Основна ідея запропонованої реформи – проста: якщо людина чесно працювала все життя, вона має гарантовано отримувати гідну пенсію. Водночас я глибоко переконаний, що людина праці не може отримувати таких же виплат, як і той, хто протягом життя не турбувався про забезпечення власної старості».

Де-факто нами засвідчено в низці офіційних документів правоохоронника начальницького складу (непрацюючого пенсіонера МВС України), підполковника запасу МВС України з вислугою років понад 24 роки у правоохоронних органах, умисне спотворення, перекручення дат, сум, номерів, законів, наказів і так далі.

Пенсію нараховано головним бухгалтером Головного управління Міністерства внутрішніх справ України у Львівській області не вірно,

не відповідно до норм чинного законодавства України та не перевірено спеціалістами Головного управління Пенсійного фонду у Львівській області від 30 грудня 2014 року. Виходячи зі змісту грошового атестата пенсіонера МВС України №142 за правильність та вірогідність його складання несе відповідальність ГУ МВС України у Львівській області в особі Ліквідаційної комісії ГУ МВС України у Львівській області (пл. Г. Григоренка, 3, м. Львів, 79007; ЄДРПОУ (08592247).

Порушення, які були виявлені у грошовому атестаті № 142. Грошовий атестат №142 від 30 грудня 2014 року, то звідки й на підставі чого у 4 пункті грошового атестата № 142 з'являється такий запис в обов'язковому реквізиті, як: «Вислуга років станом на 1 січня 2014 року визначена наказом 392о/с від 16 листопада 2012 року 23 роки 00 місяців 02 дні»? По факту у роках повинно бути пораховано 24 роки, 4 місяці та 2 дні. Потрібно було занести правильний запис відповідного наказу та відповідно правильно провести запис у роках. Отже, надбавка за вислугу років вже буде інша. Надбавку записали за вислугу років у розмірі 35%. Має бути 45%. Грошовий атестат було видано у зв'язку зі звільненням на пенсію згідно з наказом № 672о/с від 26 грудня 2014 року. Також у даному грошовому атестаті № 142 від 30 грудня 2014 року не включено індексацію з врахуванням сплачених правоохоронником (пенсіонером) МВС України сум податків з грошового забезпечення та сум індексації. При цьому потрібно врахувати й не вірний посадовий оклад у розмірі 750,00 грн

Грошовий атестат від 30 грудня 2014 року № 142 не було складено належним чином, при цьому головним бухгалтером порушено вимоги до змісту й оформлення бухгалтерських документів, який підписаний як 31 грудня 2014 року та аналогічно від 21 листопада 2018 року.

Вищевказане розглядалось у судовому порядку та суд ухвалив рішення на користь позивача. Рішенням Львівського окружного адміністративного суду від 03 серпня 2018 року у справі №491/9941/15-а розміщено в єдиному державному реєстрі судових рішень.

Дане рішення зобов'язало ГУ МВС України у Львівській області в особі Ліквідаційної комісії ГУ МВС України у Львівській області направити до ГУ Пенсійного фонду України у Львівській області новий грошовий атестат з врахуванням сплачених правоохоронником начальницького складу МВС України сум податків з грошового забезпечення та сум індексації.

Заступником начальника Пенсійного фонду України ГУ Пенсійного фонду України у Львів-

ській області Р. Іванковою апелювалося у наданій пенсіонеру МВС України відповіді щодо того, що в даному рішенні Львівського окружного адміністративного суду від 03 серпня 2018 року у справі №461/9941/15-а відсутнє зобов'язання щодо перерахунку пенсії по вищевказаному грошовому атестату.

Враховуючи вищевикладене та посилаючись на ряд офіційних документів пенсіонера МВС України, нами знову було зафіксовано у певних кейсах умисні протиправні дії окремих посадових (службових) осіб різних гілок державної влади.

За дорученням Прем'єра-міністра України В. Гройсмана ПФ України проінформував пенсіонера МВС України, приславши йому листа від 06 червня 2018 року (зазначено по штемпелю пошти), у якому зазначається наступне: «На виконання постанови КМ України від 21 лютого 2018 року № 103 «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» Вашу пенсію перераховано з 01 січня 2016 року на підставі довідки про грошове забезпечення станом на 1 січня 2016 року, яка видана уповноваженим органом Міністерства внутрішніх справ України, яка становить 7 827,92 грн, в тому числі: оклад за посадою – 2 600 грн, оклад за спеціальним званням – 2 200,00 грн, надбавка за вислугу років (45%) – 2 160,00 грн, оклад за спеціальним званням – 2 200,00 грн, надбавка за вислугу років (45%) – 2160,00 грн, щомісячні додаткові види грошового забезпечення – 260,00 грн, премія за січень 2016 року – 607,92 грн, в розмірах, які визначені постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 988 «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції». Розмір Вашої перерахованої пенсії з 01 січня 2018 року складає 4 853,31 грн <...>».

За зміст нового грошового атестата пенсіонера МВС України №142 від 21 листопада 2018 року, правильність та достовірність його складання, а також за зміст, правильність, достовірність складання довідки про грошове забезпечення пенсіонера МВС України несе відповідальність ГУ МВС України у Львівській області в особі Ліквідаційної комісії ГУ МВС України у Львівській області.

Провівши незалежний державний аудит по перерахунку пенсії, перевіривши офіційні документи по перерахунку пенсії по пенсійній справі № 1303011041-МВС, пенсію за вислугу років перераховано з 01 травня 2018 року, де зазначено, що підставою перерахунку є ПКМУ № 103 від 21 лютого 2018 року (ГЗ Згідно з ПКМУ № 988) пункт 3 перерахунок з 01 січня 2016 року. Основний розмір пенсії:

62% грошового забезпечення (вислуга років понад 24 років). Підсумок пенсії (з надбавками) – 4 853 грн 31 коп. Нарахована пенсія з надбавками також є не вірно підрахованою, отже порушення конституційних прав пенсіонера МВС України, непрацюючого пенсіонера МВС України, порушення його трудових прав, соціальних прав, пенсійних прав, фінансових прав, сімейних прав та обов'язків. У позовній заяві про зобов'язання здійснити перерахунок та виплату пенсії, все викладено у відомостях по фактах по низці офіційних документах. По якій відкрито провадження в адміністративній справі від 15 грудня 2018 року по справі №1340/5929/18 за позовом пенсіонера МВС України, управлінця, штабіста до ГУ МВС України Львівській області особі Ліквідаційної комісії Головного управління МВС України у Львівській області (пл. Григоренка, 3, м. Львів, 79007; ЄДРПОУ(08592247)) про зобов'язання здійснити перерахунок і виплату пенсії.

Не проведено перерахунок пенсії пенсіонеру МВС України з 01 січня 2016 року відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 103 «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» та на підставі довідки від 22 березня 2018 року № 91-03152, яка була скерована на адресу ГУ Пенсійного фонду України у Л/о. Довідка, яка не оформлена належним чином, від 22 березня 2018 року № 91-03152 надана відповідно до грошового забезпечення, що враховується для перерахунку пенсій осіб начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ (міліції), яка була видана пенсіонеру МВС України, щоб відповідала його грошовому атестату № 142 від 30 грудня 2014 року. Все по фактах у відомостях у порівняльному аналізі за офіційними документами надано всі порушення у змісті позовної заяви про зобов'язання здійснити перерахунок та виплати пенсії від 06 грудня 2018 року до Львівського окружного адміністративного суду м. Львова.

Тому для ефективного захисту порушеного права пенсіонера МВС України вважаємо за необхідне обрати зобов'язання відповідача ГУ МВС України у Львівській області в особі Ліквідаційної комісії ГУ МВС України у Львівській області (ЄДРПОУ: 08592247), за юридичною адресою: пл. Григоренка, 3, м. Львів, 79007, до перерахунку і виплати пенсіонеру МВС України пенсії відповідно до Законів № 2262, 900, на підставі довідки Ліквідаційної комісії з відшкодуванням недоотриманої суми, починаючи з дня виникнення права на такий перерахунок, тобто з 01 січня 2016 року. Включно необхідно врахувати всі відомості,

які зазначені в грошовому атестаті № 142 від 21 листопада 2018 року, із внесеними вірогідними даними за офіційними документами пенсіонера МВС України, та врахувати у довідці № 91-03152 про розмір грошового забезпечення від 22 березня 2018 року, що не враховано: вірно посадовий оклад відповідно до посади на день звільнення зі служби старшого інспектора оперативного-інспекторського відділу штабу, за прирівняною посадою поліцейського (вказана сума посадового окладу – 2 600,00 грн, правильна сума – 3 000,00 грн); 50% – надбавки за виконання особливо важливих завдань; 10% – надбавки за ОРД та інформаційно-аналітичне забезпечення; премію – 131%; сплачених сум податків з грошового забезпечення та сум індексації відповідно до рішення Львівського окружного адміністративного суду від 03 серпня 2018 року у справі № 461/9941/15-а.

Висновки. Враховуючи особливості служби осіб начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ за змістом державної служби в органах внутрішніх справ є виконання співробітників від імені та за дорученням держави конкретних службових обов'язків із забезпечення особистої безпеки громадян, охорони суспільного порядку, боротьби зі злочинністю, роботи з засудженими, що відбувають покарання в місцях позбавлення волі, надання допомоги громадянам у здійсненні їх прав, реалізації завдань щодо охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, належної охорони життя та здоров'я громадян від протиправних посягань тощо держава зобов'язана забезпечити працівникам міліції гідний рівень соціально-правового захисту та відповідного пенсійного забезпечення.

Але на практиці, тобто у реальному житті все по-іншому, ніж декларують різні органи гілок влади. У м. Львову, Львівській області та в інших регіонах України зафіксовано невірне нарахування пенсій, не здійснено зобов'язання здійснити перерахунки та виплат пенсій пенсіонерам МВС України, правоохоронникам начальницького складу МВС України та іншим, що є визначальним фактором корупції та високого рівня тіньової економіки.

Беручи до уваги, що пенсіонери МВС України належать до категорії осіб, які потребують посиленого соціального захисту зі сто-

рони держави, а відповідачі ухиляються від добровільного перерахунку та виплати пенсії, враховуючи при цьому що, відповідачами порушується умисно чинне законодавство України, постанови КМУ, Конституцію України, то змушені звертатися до суду.

Через те, що відповідач ГУ МВС України у Львівській області в особі Ліквідаційної комісії ГУМВС України у Львівській області ухиляється від добровільного перерахунку та виплати пенсії, включно і вірного нарахування пенсії, внаслідок чого, правоохоронник начальницького складу, непрацюючий пенсіонер МВС України, підполковник запасу МВС України, юрист, антикорупційний діяч, змушений був звертатися до суду для вирішення ряд питань в судовому порядку.

Отже, визначальний факт корупції та високого рівня тіньової економіки – реалії перерахунку пенсій особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ в регіонах України, зокрема, у м. Львові. Апелювання на вищевикладене, є одним із можливих напрямів подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. П'ясецька-Устич С.В. Теоретичні аспекти аналізу корупції як системного явища в сучасній українській економіці. Причорноморські економічні студії. 2018. випуск 28-1. С. 19–26.
2. Варналій З.С. Теоретичні засади детінізації економіки України. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2014. № 1. С. 46–51.
3. Волошенко А.В. Проблеми здійснення антикорупційних реформ у сучасній Україні та шляхи їх реалізації. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 8. С. 51–61.
4. Іванов Ю.Б. Тіньова економіка в контексті кризи державного управління. Проблеми економіки. № 4. 2010. С. 21–24.
5. Корупція і тіньова економіка : політекономічний аспект : монографія / М.В. Фоміна, В.В. Приходько, М.Г. Каптуренко та ін.; кер. авт. колективу і наук. ред. М.В. Фоміна. Донецьк : Дон НУЕТ, 2012. 333 с.
6. Вплив корупції на економічне зростання. Авторський колектив: В. Мазярчук та І.Федько за сприянням Transparency International Ukraine. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/FEAO_Corruption_Economy_A5_short_final.pdf.
7. Ревак І.О. Корупція : теоретико-методологічні засади дослідження. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 220 с.
8. Гонтар З.Г., Полюга Р.Л. Корупція як наслідок кризи правової культури населення. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2018. № 1(17). С. 1–10.